

הרב מתתיהו גבאי
מח"ס בית מתתיהו ושא"ס
ירושלים

מצות עשה דקבלת רבו ועליה לרגל כאחד אם הוי מצוות חבילות

נשאלתי מהרה"ג רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א, מח"ס גם אני אודך, על אדם שהגיע לכותל המערבי בימי חוה"מ, לקיים מ"ע דעליה לרגל, וראה שם את רבו - האם ילך לקבל פניו שם ולקיים מ"ע קבלת פני רבו, או דהוי כמצוות חבילות וקיי"ל דאין עושין מצוות חבילות.

א.

ולכאו' יש לדון בזה עפ"מ"כ המלבי"ם (מלכים ב' פ"ד פסוק כ"ג) וכן היערות דבש (חלק ראשון דרוש י"ב) בטעם מ"ע דקבלת רבו בזה"ו, כיון שאין לנו בית המקדש לעלות לרגל, ואין הקבלת פני שכינה בעליה לרגל צריך להקביל פני רבו ברגל במקום עליה לרגל עיי"ש. וא"כ י"ל דאף לסוברים שנוהג גם בזה"ז עליה לרגל^א, יכול לקבל פני רבו שם, ול"ה מצוות חבילות, לפי מש"כ המלבי"ם והיערות דבש דמצות קבלת רבו בזה"ז הוי משום מצות עליה לרגל וקבלת פני שכינה. א"כ הוי כמצוות דשייך להדדי, דל"ה חבילות כמבו' בפסחים ק"ב דהבדלה וקידוש חדא מילתא ול"ה חבילות עיי"ש, וה"ה קבלת רבו בזה"ז, שהוא כקבלת פני השכינה ברגל וזכר למצות עליה לרגל.

אולם, מצינו עוד תרי טעמי לקבלת פני רבו. ברמב"ן שמות כ' ח', דעיקרה באה כדי לשמוע ד"ת מרבו, וכן מבואר בס' חסידים (ס' שיי"ג) ובפרמ"ג (או"ח ס' תקנ"ד ס"ק י"ב). ולטעם זה יש לדון אם הוי מצוות חבילות בעליה לרגל, וקבלת רבו. וכן לפי המבואר ברש"י חגיגה ג' שקבלת רבו הוי משום כבוד רבו, וכבר הארכנו בזה בכ"ד (בח"ב ס"ד אות י"ז ובח"ג בהשמטת השו"ע למצות קבלת רבו, בפתיחה), ולהך טעמא יש לדון אם הוי חבילות.

אמנם, כתב הפרמ"ג (פתיחה כוללת להל' יו"ט פ"ב אות כ"ג) שעיקר מ"ע דקבלת רבו הוי מצוה מדרבנן ולא מה"ת, וכן נקטו בשו"ת שער אפרים (ס' ל"ה) וכן מבואר ברמב"ן פר' שמיני. א"כ י"ל עפ"מ"כ הרמב"ם פכ"ט משבת, ולא יברך ויקדש על כוס אחד שאין עושין שני מצוות בכוס אחד שמצות קידוש וברכה מ"ז מה"ת עיי"ש. ונראה שעיקר הא דאין עושין מצוות חבילות הוא

(א). כמבו' בר"ן תענית י' ע"א שכך נוהגים, והאריך בזה החת"ס (בשו"ת יו"ד ס' רל"ד, ועה"ת סוף פר' אמור) והמהר"ח"ץ (נדריים כ"ג ע"א) שיש מצות עליה לרגל גם בזה"ז. ועמ"ש"כ בס' כפתור ופרח (פ"ו), שו"ת מהרי"ט (ח"א ס' קי"ד), שו"ע הגר"ז (ס' קי"ז ס"א) שדי חמד (מערכת א"י אות א'), ס' בית ישראל (ס"ג ס"ק כ"ז), שו"ת התשב"ץ (ח"ג ס' ר"א). וכן נקט בשו"ת אור לציון (ח"ג פכ"ד ס' י"ב) שגם בזה"ז יש מצוה בעליה לרגל. הגר"ח"ק כתב לי בתשובה לשאלה אם בזה"ז מקיים מצוה כשמגיע למקום המקדש: "י"א שכן נהגו" (ומובא בס' מועדי הגר"ח ח"א תשו' רמ"ד עיי"ש).

רק כששתי המצוות הן מה"ת, ולא כשאחת היא מה"ת ואחת מדרבנן, והארכנו בזה בבית מתתיהו ח"א ס"ב אות ט"ו ע"ש. ואם נימא שקבלת רבו הוי מדרבנן לא איכפ"ל שהוא מקיים מ"ע דעליה לרגל, ול"ה חבילות אלא כששתי המצוות הן מה"ת, לפי"ד הרמב"ם.

אולם, יש לדון עפמש"כ החת"ס (ר"ה ט"ז ע"ב) דחייב קבלת רבו מדאורייתא, מקרא דיראה כל זכורך את פני ה', ואת לרבות ת"ח (וכן נקטו בשו"ת שואל ומשיב מהדורא תליתאה ח"א ס' תס"ד). ועיין בשו"ת עין יצחק (אהע"ז ס' ס"ב אות ס') ובמצפה איתן (סוכה י') שחייב קבלת רבו מדברי קבלה, א"כ דברי קבלה כדאורייתא². ועל כן שפיר יש לדון משום מצוות חבילות.

אולם, י"ל דאף אם נימא שקבלת רבו הוי מה"ת, בכל זאת ל"ה מצוות חבילות, דקיום קבלת רבו ועליה לרגל בזה"ז, דאף אם נימא דאיכא דינא לעלות לרגל בזה"ז ל"ה אלא כמנהג שנהגו ול"ה בתורת מצוה ממש. ואף למאי שנקט החת"ס בלשון מצוה י"ל של"ה מצוה ממש אלא מנהג שיש לנהוג, וודאי של"ה מה"ת אלא מדרבנן. וא"כ בחדא מצוה מה"ת, כקבלת פני רבו, וחדא מצוה דרבנן, כעליה לרגל בזה"ז, ל"ה חבילות. וכ"ש אם נימא של"ה מצוה ממש אלא מנהג, וכמו שנקט הגר"ח קנייבסקי בספרי מועדי הגר"ח תשו' רמ"ו אם העולה לרגל בזה"ז יהא לו פטור דעוסק במצוה פטור מהמצוה וכתב קשה לומר כן ע"ש, וע"כ של"ה כמצוה ממש אלא מנהג גרידא ושפיר ל"ה חבילות. וכן נראה בשו"ת אגרות משה (ח"ג י"ד ס' ככ"ב) דמה שעולים למקדש הוי לזכר וגעגועים לבנין ציון, אבל אין בכך מצות ראייה ע"ש. וע"ע בס' ידות נדרים ס' רי"ז יד יוסף ס"ק מ"ג.

ב.

ידוע מש"כ הנובי"ת (או"ח ס' צ"ד) שבוה"ז ליכא למ"ע דקבלת פני רבו, כדחזינן שהשו"ע השמיט להך חיובא, ועיקר החיוב הוא רק בזמן שבית המקדש היה קיים ע"ש, והארכנו בזה בבית מתתיהו בפתיחה לח"ג ע"ש.

אולם, כבר הקשו ע"ד הנוב"י, מהמבואר בסוכה י' ע"ב שר' חסדא ורבה ב"ר הונא באו לקבל את פני ריש גלותא, ופטורין היו מהסוכה דשלוחי מצוה פטורין מהסוכה, ופרש"י שם שבאו לקבל פני רבם ברגל, ופטורים מסוכה, הרי שאיכא פטורא דעוסק במצוה פטור מהמצוה כשעוסק בקבלת רבו, ומוכח שנוהג בזה"ז. וכן הקשו בשו"ת עמודי אש (ס"ה אות מ"ד) והחלקת יואב בס' קבא דקשייתא (ק"ו פ"א).

ועוד הקשו ע"ד הנוב"י ביותר מדברי הריטב"א ור"ח בר"ה ט"ז שם שאף הוי חובה בקבלת רבו, וכן הקשו בס' מנחת אליהו (ח"ב ס' י"ט) ובס' חסד יצחק (סו"ס ד') ע"ש³.

ב). ועמש"כ בזה אם הוי מה"ת או מד"ס, בשו"ת מהרי"א אסאד (יו"ד ס' ש"י), ביכור"י (ס' תר"מ ס"ק כ"ב), שו"ת התעוררות תשובה (או"ח ס' כ"ג), שו"ת היכלי שן (מהדו"ת ס' י"ג). וע"ע מש"כ בזה בשו"ת עטרת פז (ח"א כרך ג' חו"מ ס' ט"ו), בס' תורת חכם (ח"א פט"ו ס' ר"ו), דרך האתרים (ח"א ס' כ"ז) ודעת תורה (ס' תקכ"ט ס"ב).

ג). וע"ע מה שכתבת בספריך פרדס יוסף החדש, ראש השנה, עמוד ס"ג, וע"ע בשו"ת שואלין ודורשין (ח"ב ס' ס"ח) ובס' אמרי אברהם מועדים (ס' כ"ה) מש"כ ע"ד הנוב"י, ובס' עמק ברכה בקונ' וילן בתוך העמק (עמ' י"ג), ובשו"ת שביבי אש (ח"ד ס"ג).

וכן קשה ממש"כ רש"י סוכה כ"ה, דפטור שלוחי מצוה מסוכה כגון הולך להקביל פני רבו הרי שנוהג גם בזה"ז.

ויש שכתבו^ד דגם לנוב"י איכא מ"ע דקבלת פני רבו היינו קיום מצוה, ולפטור בעוסק במצוה ושלוחי מצוה מסוכה סגי בקיום מצוה לפטור מהמצוה, וס"ל לנוב"י דחייב ליכא בזה"ז, אולם קיום מצוה לכו"ע איכא בקבלת פני רבו, ושפיר כתב רש"י דפטור שלוחי מצוה מסוכה הולך לקבלת רבו וכמבו' גם בסוכה י' שם. אמנם, בזה יש לדון אם בעוסק במצוה קיומית איכא פטור דעוסק במצוה, שבנתיחה"מ (ס' ע"ב ס"ק י"ט) ובאו"ז (סוכה אות רצ"ט) נראה שרק במצוה שבחובה איכא פטור דעוסק במצוה. וא"כ יהא מוכח מהנוב"י שגם במצוה קיומית איכא פטור דעוסק במצוה, והארכנו בזה בבית מתתיהו ח"א ס"א ע"ש.

אולם, בס' ברכת רפאל (ר"ה ס' ע"ד) הוכיח מלשון הנוב"י דס"ל דגם קיום מצוה ליכא בזה"ז דקבלת רבו, שכתב בלשונו שקבלת רבו הוי רק מצד המוסר, הרי שס"ל שגם קיום מצוה ליכא, והדרא קושיא לדוכתא.

ואשר עפ"ז י"ל דאם נימא כמו שס"ל לנוב"י, דליכא למ"ע דקבלת רבו בזה"ז והוי רק מצד המוסר, שפיר ל"ה מיצות חבילות בקיום קבלת רבו ועליה לרגל, דליכא למצוה דקבלת רבו, ואף אם נימא כמש"כ הנך אחרונים בדעת הנוב"י דס"ל שקיום מצוה איכא [וכמו שהארכנו כן גם בבית מתתיהו בפתיחה לח"ג שכן מוכח מהשו"ע], י"ל עפמש"כ המג"א ס' קמ"ז הא דאין עושין מיצות חבילות הוא דווקא כששתי המצוות הן חובה ע"ש, והארכנו בזה בבית מתתיהו ח"א ס"ב אות ו' ע"ש. וא"כ אם נימא שקבלת רבו בזה"ז ל"ה חובה רק קיום מצוה שפיר ל"ה חבילות.

ג.

התוס' מו"ק ח' ע"ב (ד"ה לפי שאין) כתבו בטעם דאין עושין מיצות חבילות כדי שיהא לבו פנוי למצוה, וכתבו רבים מהאחרונים המובאים בבי"מ שם, שזה מטעם מיצות צריכות כוונה שצריך למצוה א"כ מיצות קבלת רבו. ורש"י בחגיגה ג' דהוי משום כבוד רבו וכמו שהוכיחו הראשונים, ובשו"ת תירוש ויצהר (ס' ק"ו) כתב שכבוד רבו הוי כמצוה לחבירו ולא הוי מצוה למקום ע"ש, ובמצוה לחבירו ס"ל לרבים האחרונים המובאים בבית מתתיהו (ח"א ס"א אות מ"ז) שאין מיצות צר"כ ע"ש, וכל שאצ"כ במצוה לחבירו לא איכפ"ל מיצות חבילות.

אולם, הגר"י ענגל בגליוני הש"ס יומא פ"ה כתב להוכיח מהשאלות שכבוד רבו הוי כמצוה למקום ושפיר צר"כ, וכן נראה שנקט בשו"ת צרי לנפש יפה (ס' כ"ב) שצר"כ בכבוד רבו, וע"כ שפיר יל"ד מיצות חבילות בקבלת רבו. וכמו"כ יש לדון לטעמא דקבלת רבו שהוא כדי לשמוע ממנו ד"ת, אם בת"ת צר"כ. ועיין מה שציינתי בזה בבי"מ ח"א ס"ב אות כ"ד, וא"כ ה"ז נפק"מ לחבילות. ועי' בס' כאיל תערוג מועדים (עמ' קע"ט), שנקט שקבלת רבו בעי כוונה ויש לחלק ע"ש.

ד. בס' מנחת אליהו (ח"ב ס' י"ט), גבורת יצחק (ר"ה ט"ז), ברכת רפאל (ר"ה ס' ע"ד), ברכת אברהם (סוכה י' ע"ב), שו"ת ציץ אליעזר (ח"ז ס' מ"א), קובץ המאור [שבט אדר תשע"ב] (עמ' ל"א), ועמש"כ כ"ב בס' עמק ברכה (סוכה אות ט"ו).

וכמו"כ יש לדון עפ"מ"כ הגר"י ענגיל בס' בית האוצר (כלל פ"ד) בטעמא דאין עושין מצוות חבילות, שזה מפורא דעוסק במצוה, דכיון שעוסק במצוה הוי כאינו בר חיובא בשאר מצוות, כמב' בריטב"א סוכה כ"ה. וא"כ זהו טעמא דחבילות, שכל שעושה מצוה אחת לא יעשה מצוה אחרת כאחד, דהוי כדבר הרשות [ועמ"ש"כ ע"ד בבית מתתיהו ח"א ס"ב אות י"ד]. וא"כ לפי מש"כ הנתי"מ (ס' ע"ב ס"ק י"ט) שבמצוה קיומית ליכא פטור דעוסק במצוה, ממילא ליכא לדינא דחבילות במצוה קיומית, כל שליכא במצוה קיומית פטור עוסק במצוה. ומצאתי שבאר כן בשו"ת שרגא המאיר (ח"ג ס' ק"ו). וא"כ י"ל דגם מצות עליה לרגל בזה"ו ל"ה חובה אלא רק מנהג שנהגו, ואף שיש בו תורת מצוה, כמש"כ החת"ס הנ"ל, ודאי של"ה חובה וכן קבלת רבו להנוב"י בזה"ו ל"ה חובה, ובמצוה שאין חובה ל"ש חבילות. ולפי מש"כ הגר"י ענגיל, י"ל שזהו משום דל"ש עוסק במצוה במצוה קיומית, ורק כשעוסק במצוה שבחובה פטור ממצוה וכש"נ.

ד.

וראיתי בשו"ת מחנה ישראל להגר"י גרוסמן זצ"ל (סו"ס י"ח), שכתב דגם לדברי הנוב"י שאין נוהג בזה"ו קבלת רבו, זהו משום שלא יהא כבודו מרובה מכבוד שמים, כל שאין בזה"ו מצות ראייה. אולם, בני ירושלים שהולכים לכותל המערבי שמעולם לא זזה שכינה ממקומה, כן חייבים לקבל פני רבו דל"ש טעמא שלא יהא כבודו מרובה מכבוד שמים לנוהגים לילך למקום המקדש, ובפרט בג' רגלים גם להנוב"י איכא לקבלת רבו עי"ש. ועפ"ז יש לתרץ מה שהקשו ע"ד הנוב"י מרש"י סוכה כ"ה, ששייך קבלת רבו בזה"ו, די"ל כיון שהיה הולכים למקום המקדש, שפיר שייך מצות קבלת רבו גם להנוב"י, וא"כ יש לדון דגם להנוב"י שייך מצוות חבילות כשהולך לקבל פני רבו ועולה למקום המקדש.

אולם, יש לדון ע"פ מה שהארכנו בבית מתתיהו (ח"א ס"ב אות כ"ג) שבמצוה שעיקרה התוצאה לא איכפ"ל מחבילות, ועל כן י"ל דעיקר קבלת רבו הוי משום שישמע ממנו ד"ת, או משום כבוד רבו, והוי כמצוה שבתוצאה ולא איכפ"ל שנעשה בחבילות, דסו"ס נתקיימה תכלית המצוה ושמע מרבו ד"ת, ונתקיים כבוד רבו, ובהכי לא איכפ"ל מחבירו, וכמו שהארכנו בבי"מ שם (וקשה לכפול הדברים). ושוב ראיתי מה שכתב בכל זה בספר גם אני אודך תשובות ידידי הג"ר משה שמואל דיין (ח"א סימן י"ז). ובהכי יש לדון במש"כ בשו"ת חקי חיים (ח"ה יו"ד ס' י"א או"ב), שבכיבוד אב ואם כאחד הוי חבילות כשביקשו דבר אחד, ולפמשנ"ת אי"ז חבילות היכא שהמצוה היא התוצאה (וכמו"כ עפ"מ"כ האו"ש פ"א מטו"מ שבמ"ע דשייך ע"י שליח ל"ש חבילות, ה"ה כיבוד אב שייך ע"י שליח, כמש"כ בשו"ת זרע אמת ח"ב ס' קמ"ח עי"ש).

ה.

וראיתי בשו"ת ישיב יצחק (ח"ב ס' כ"ב) שדן אם צריך לשתות יין בפ"ע לשמחת יו"ט, או שיוצא ביין הקידוש, והביא לדון דהוי כמצוות חבילות לצאת בכוס אחד גם קידוש וגם יד"ח שמחת יו"ט עי"ש. והיינו להמבואר בפסחים ק"ב. דאין אומרים שני קדושות על כוס אחד משום

חבילות עיי"ש, ולכאו' יל"ד בזה בכמה אנפי של"ה חבילות, ע"פ מה שהארכנו בבית מתתיהו ח"א ס"ב אות י"ח, דחבילות הוי היכא שעושה שני מעשים בבת אחת ויוצא שני מצוות, אולם אם עושה מעשה אחד ויוצא ממילא יד"ח שני מצוות ל"ה חבילות עיי"ש. וא"כ ה"ה הכא לצאת יד"ח שמחת יו"ט בקידוש אי"ז חבילות ע"י מעשה אחד, וא"צ להוסיף יין לשמחת יו"ט, וגם י"ל עוד עפמש"כ הרמב"ם פכ"ט משבת ולא יברך על כוס אחד, שאין עושין שני מצוות בכוס אחד, שמצות קידוש וברכהמ"ז מה"ת, והוכיחו האחרונים המובאים בבית מתתיהו ח"א ס"ב אות ט"ו שס"ל לרמב"ם שרק בשני מצוות מה"ת הוי חבילות, ולא כשאחד מה"ת ואחד מדרבנן, וא"כ י"ל למש"כ הלח"מ (פ"ב מע"ז ה"ג), שמצות קידוש ביו"ט הוי מדרבנן, ומצות שמחת יו"ט מה"ת ל"ה חבילות בהכי. ועי' בפרמ"ג ס' תע"ה סק"ב וצ"ע.

אמנם למש"נ י"ל דשפיר יוצא בקידוש יד"ח שמחת יו"ט ביין הקידוש ול"ה חבילות ע"פ מה שהארכנו שם, שבמצוה שעיקרה התוצאה לא איכפ"ל מחבילות, א"כ ה"ה בשמחת יו"ט סו"ס שמח ונתקיים תכלית המצוה, וכן למש"כ האחרונים שם, בטעמא דחבילות משום מצר"כ ובחבילות אין לבו פנוי למצוה, בשמחת יו"ט אצ"כ, וכמש"כ בשו"ת התעוררות תשובה (או"ח ס' רנ"ו), דסו"ס שמח עיי"ש, א"כ ה"ה ל"ה חבילות בשמחת יו"ט, וכן נקט בשו"ת התעוררות תשובה או"ח ס' י"ז עיי"ש ובס' רל"ח שם, וכן הסכים עמי הגר"י ליברמן (במכתב שמופיע בגיליון זה של ירחון האוצר בסופו) עיי"ש שיוצא יד"ח שמחת יו"ט ביין הקידוש, ול"ה חבילות וכש"נ^ה.

ובל"ה י"ל דל"ש בהכי מצוות חבילות כשנמצא במקום המקדש לקיים מצות ראייה ובא רבו לשם, דהוי כמו שלובש ציצית ותפילין ומקיים עוד מצוה, שודאי ל"ה מצוות חבילות, דמה שהוא לבוש בציצית ותפילין ומקיים מצוה דממילא, ל"ח שעושה מצוות חבילות, ורק שעושה ממש שני מצוות כאחד הוי חבילות, וה"ה כשנמצא במקום המקדש ומקיים מצות ראייה יכול לקבל פני רבו שם, ול"ח כעושה שני מצוות, אלא קיום דממילא ופשוט. ועמש"כ עוד בנידון זה בספר גם אני אודך תשובות ידידי הג"ר משה חליוה (ה"ג סימן מ"ז).

ו.

וראיתי בס' ברית תורה (יו"ד ס' ש"ה [עמ' מ"ג]) שהביא חידוש לדינא מבעל האור לציון זצ"ל, שהיה בסעודת פדיון הבן במוצ"ש, ואמר שיש לאכול קודם הפדיון סעודה רביעית לקיים מלוה מלכה ואח"כ לאכול בסעודת פדה"ב, כך שלא לצאת בסעודת פדה"ב גם בסעודה רביעית, דאין עושין מצוות חבילות עיי"ש. וכיו"ב נשאלתי כשעושין סעודת סיום מסכת במוצ"ש, אם יכול לצאת הסעודת סיום מסכת סעודה רביעית למל"מ, או שהוי מצוות חבילות. והנה, כיו"ב כבר דנו בשו"ת מהרש"ם (ח"ו סו"ס ז') ובשו"ת לחם שלמה (או"ח ס' ק"ד) אם הוי מצוות חבילות בסעודת יו"ט וסיום מסכת כאחד, וכתבו של"ה חבילות במעשה אחד כשיוצא שני דברים עיי"ש

ה). ועמש"כ בזה בשו"ת אבני דרך (חי"א ס' פ') ובס' ימי שמחה הנדמ"ח (ס' כ"ד) עיי"ש, והגר"ח קנייבסקי כתב לי בתשובה לשאלה אם יוצא שמחת יו"ט ביין הקידוש "יוצאין". אולם בס' ימי שמחה הנדמ"ח (עמ' תקצ"ז) השיב ע"ז הגר"ח דהוי חבילות עיי"ש, וע"ע בס' בנתיבות ההלכה (יו"ט ל"ח עמ' 287).

[והארכנו בהך כללא בבית מתתיהו ח"א ס"ב אות י"ח], וא"כ ע"פ דבריהם ה"ה דל"ה חבילות בסעודת סיום מסכת או פדה"ב ומלוה מלכה כאחד.

ואולי יש לבאר סברת האורל"צ, עפמ"ש"כ בס' חוט שני פורים (עמ' פ"ו) שאין יוצא סעודת פורים בסעודת ברית מילה, שצריך שיהא ניכר שהסעודה לסעודת פורים שהיא משום פרסומא ניסא עי"ש, א"כ י"ל שדווקא בסעודת פדה"ב דהיא ג"כ משום פרסו"נ [שעיקר פדה"ב הוי משום פרסו"נ כמש"כ הרמ"א יו"ד ס' ש"ה ס"י] ולכן צריך להיות ניכר, וכסעודת פורים, ועמ"ש"כ בשו"ת משנת יוסף (חי"ג ס' ר"ג) ובתשו' והנהגות (ח"ב ס' שמ"ח). אולם הגר"ח"ק השיב שיוצאים סעודת פורים במילה. ועמ"ש"כ בס' מאורות נתן פורים (ס' ע"ד).

ולכאו' יש לדון עוד שבמלוה מלכה ל"ש כלל מצוות חבילות, דעיקר טעם מל"מ הוא ללוות את השבת דרך כבוד, וכמש"כ רש"י שבת קי"ט ע"ב ובמשנ"ב ס' ש' סק"ב כאדם המלווה המלך בצאתו מהעיר וזהו מכבוד שבת עי"ש [וע"ע מש"כ בזה בבית מתתיהו ח"ב ס' י"ז]. וא"כ כל שאכל מל"מ, אף שיצא בה גם בסעודת פדה"ב או סיום מסכת, נתקיים הך דין כבוד שבת ללוותה ביציאתה, ומה איכפ"ל שנעשה ע"י חבילות. ונראה להסביר בדעת האורל"צ, שאדרבה כיון שעיקר מל"מ הוא משום כבוד זהו רק אם אוכל לשם מל"מ, היינו ללוות את השבת בפ"ע, ולא כשאוכל גם סעודת פדה"ב או סיום מסכת לשם סעודת פדה"ב וסיום מסכת, ל"ח כמלווה דרך כבוד לשבת, ורק שאוכל מל"מ כסעודה בפ"ע הוי כמו שמלווה למלך ולשבת, ולהכי הצריך לאכול קודם סעודת מל"מ. ועיין מה שכתב בספר גם אני אודך תשובות הג"ר משה חליוה ח"ד סימן יג.

ועפ"ז יש לדון גם אם הוי מצוות חבילות במצות קבלת רבו בחדא עם עוד מצוה, דאם נימא שעיקר קבלת רבו זהו משום כבוד רבו וכנראה ברמב"ם וברש"י הנ"ל, א"כ ל"ח כבוד רבו אלא שבא לכבדו ולקבל פניו בפ"ע, ולא כשרואהו במקום המקדש ודרך אגב מקבל פניו, ושפיר הוי כמצוות חבילות. אם נימא שעיקר קבלת רבו משום כבוד, ל"ח כבוד רבו בהכי, כמו דלא הוי כבוד שבת במל"מ בחדא עם סיום מסכת ול"ח כליווי וכבוד. ורק אם נימא שעיקר קבלת רבו הוא משום לשמוע מהרב ד"ת, י"ל דל"ה חבילות כשהוא מקיים עוד מ"ע בחדא עם קבלת רבו, דסו"ס ישמע מרבו ד"ת, ובהכי לא איכפ"ל מחבילות כל שתכלית המצוה נתקיימה. והגר"ח"ק כתב לי שיוצא מל"מ בחדא עם סיום מסכת. וכן מל"מ בסעודת פדה"ב ול"ה חבילות".

וראייתי מה שכתבת להסתפק בקובץ מחשבת איש חנוכה תשע"ח, במי שיש לו כמה רבנים אם יכול בפעם אחת לקבל פני שני רבנים בחג, או שהוי מצוות חבילות, וכ"ז תליא במש"כ לעיל, די"ל שהוי מעשה אחד ול"ה חבילות, וכן סו"ס ישמע מרבו ד"ת וככל הנ"ל.

אולם, בעיקר הדבר במי שיש לו כמה רבנים השיב לי הגר"ח קנייבסקי שאין חייב להקביל את כולם, אלא הגדול שבהם, וכן א"ל הגר"א גרינבלאט זצ"ל בעל הרבבות אפרים והו"ד בס'

(ו). ועי' בס' דרך שיחה (ח"א עמ' רע"א) של"ה חבילות במל"מ שבמידי דאכילה אצ"כ עי"ש, ומש"כ בס' מעדני איש (הל' מל"מ עמ' ש"פ) בכ"ז ומש"כ בבית מתתיהו (ח"ב ס' י"ז) אם צריך כוונה במל"מ עי"ש. אולם דעת האורל"צ צ"ע, דמי שיש לו ברית מילה ביו"ט יוצא סעודת מילה ויו"ט כאחד ול"ה חבילות, וא"צ לאכול ב' פעמים. ועמ"ש"כ בשו"ת משנת יוסף (ח"ט סו"ס פ"ב חי"ג ס' ר"ג), וע"ע בשו"ת ברכת ראובן שלמה (ח"ו ס' ל"ז), ובשו"ת מחקרי ארץ (ח"ו יו"ד ס' ט"ו).

בנתיבות ההלכה (ל"ח עמ' 296), ועמש"כ בזה בס' הלכה סדורה (ס"ק כ"ט), ובברכת אברהם (סוכה י' ע"ב אות ה'). וא"כ אם נימא שאין חייב להקביל פני כולם אי"ז חבילות, עפמש"כ המג"א הנ"ל שרק במצוה שבחובה הוי חבילות ולא במ"ע קיומית. כנ"ל.

ויש עוד להאריך בכ"ז ועוד חזון למועד

מתתיהו גבאי

